

Mehmet Sandıkçı¹, Erman Öncü²

¹Beden Eğitimi Öğretmeni, Nevşehir Yunus Emre İlkokulu, Nevşehir-Türkiye

²Karadeniz Teknik Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Trabzon-Türkiye

msandikci53@hotmail.com, eoncu@ktu.edu.tr

ORIGINAL ARTICLE

BEDEN EĞİTİMİ İLE DİĞER ALANLARDAKİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE İLİŞKİN YETERLİK ALGILARI VE TUTUMLARININ BELİRLENMESİ VE KARŞILAŞTIRILMASI

Özet

Bu araştırmanın amacı; beden eğitimi ile diğer alanlardaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ve tutumlarını belirlemek, bu algılar ve tutumların; öğrencilerin kişisel bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını karşılaştırarak ortaya koymaktır. Çalışmaya, 48'i beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde olmak üzere farklı bölümlerde öğrenim gören 411 4.sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak; 'Aday Öğretmenin Kendine İlişkin Yeterlik Algısı Ölçeği (Çakır ve diğ., 2000)' ve 'Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği (Erkuş ve diğ., 2000)' kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bölüm değişkenine göre değişmediği ($p>0.05$); beden eğitimi öğretmeni adaylarının yeterlik algılarının akademik başarı durumu değişkenine göre ($p<0.05$); diğer öğretmen adaylarının da öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet değişkenine göre ($p<0.05$) farklılaştığı; ayrıca hem beden eğitimi hem de diğer öğretmen adaylarının yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu görülmüştür ($p<0.01$).

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, öz-yeterlik, tutum

DETERMINATION AND COMPARISON OF PHYSICAL EDUCATION AND THE OTHER PRE-SERVICE TEACHERS' SELF-EFFICACY BELIEFS AND ATTITUDES TOWARD TEACHING PROFESSION

Abstract

The aim of this study was to determine pre-service physical education teachers' and the other pre-service teachers' efficacy perceptions and their attitudes toward teaching profession and to display, in a comparative way, whether these perceptions and attitudes acquire a different character according to the independent variables obtained through personal information of students. 411 pre-service teachers from different departments at 4th grade took part in the study, 48 of whom are from Physical Education and Sports Department. 'Efficacy Perception Scale of Pre-Service Teacher' and 'Attitude Scale Related to Teaching Profession' were used to collect data as the instruments in the study. The findings of the study showed that there were not significant differences between pre-service teachers' both efficacy perceptions and attitudes toward teaching profession and their departments ($p>0.05$). There were significant differences between pre-service physical education teachers' efficacy perceptions and their academic success level ($p<0.05$), and between other pre-service teachers' attitudes toward teaching profession and their gender ($p<0.05$). Also, positive correlation at moderate level was observed between both pre-service physical education teachers' and the other pre-service teachers' efficacy perceptions and their attitudes toward teaching profession ($p<0.01$).

Keywords: Pre-service teacher, self-efficacy, attitude

GİRİŞ

Değişen dünya düzeni, yeni sosyo-ekonomik, kültürel ve küresel değerler çerçevesinde okula ve dolayısıyla öğretmene yüklenen anlam ve sorumluluk büyük bir hızla değişmekte ve gelişmektedir (Hacıoğlu ve Alkan, 1997). Tüm toplumlarda insan yetiştirme işlevini üstlenen öğretmen, okul deneni sosyal sistemin en stratejik parçalarından biri olarak değerlendirilmektedir (Ünal ve Ada, 2001). Eğitim ve öğretimde hedefler ne kadar iyi belirlenirse belirlensin, dersin içeriği ne kadar işlevsel seçilip organize edilirse edilsin, o hedefler ve kavrayışa sahip öğretmenler elinde yürütülmedikçe, eğitimden beklenen sonucun alınması olanaklı değildir (Sünbül, 2001). Öğretmen, bir eğitim sisteminin amaçlarına ulaşmasında eğitim programı, fiziki koşullar gibi diğer unsurların ötesinde belirleyici ve yönlendirici bir özelliğe sahiptir. Bu özelliği ile öğretmenlerin, eğitim ortamının en önemli ve etkili ögesi olduğu söylenebilir (Demirtaş ve diğ., 2011). Bu rolde diğer öğretmenler gibi önemli bir yeri olan beden eğitimi öğretmenlerinin, öğrencilere fiziksel aktivite alışkanlığı kazandıracak bir ders programı hazırlama ve bu programı yürütme (Darst ve Pangrazi, 2009) gibi başlıca sorumluluklarının dışında ayrıca başka sorumlulukları da vardır. Bunlardan bazıları; okul içi ve okullararası sportif faaliyetlerle ilgilenmek, ulusal bayram törenleri gibi özel günler için hazırlık yapmak, mesleki gelişime katkı sağlamak amacıyla antrenörlük ve hakemlik görevlerini yürütmek (Tamer ve Pulur, 2001) şeklinde sıralanabilir. Bütün bu sorumlulukları yerine getirebilmek için beden eğitimi öğretmenlerinin zihinsel, fiziksel, duyuşsal ve sosyal özelliklerinin gelişmiş olması gerekmektedir. Çünkü eğitim sisteminin başarısı, sistemi işletecek olan öğretmenin niteliğinden de etkilenmektedir (Vural, 2004). Bireyin inançları, bütüncül bir yapı oluşturarak belirli bir biçimde davranma eğilimini, bir diğer ifade ile tutumunu belirlemektedir. Bu açıdan bakıldığında sahip olunan inançlar ve tutumlar, doğrudan ya da dolaylı olarak birbirleriyle ilişkilidir. Bu durum, öğretmen öz-yeterliği ve mesleğe ilişkin tutum kavramlarını ön plana çıkarmaktadır (Deryakulu, 2004).

Kavramsal temelleri, Bandura (1986, 1989)'nın "*Sosyal Öğrenme Kuramı*"na dayanan öz-yeterlik, "bireylerin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinliği veya eylemi organize edip, başarılı bir biçimde gerçekleştirme kapasitelerine ilişkin inancı" olarak tanımlanmaktadır (Bandura, 1997). Başka bir deyişle, öz-yeterlik bir kimsenin belirli bir durumda ya da sorun karşısında (örneğin, bir sınav, bir görüşme, bir yarışma, ya da bir ders verme gibi) başarılı olup olmayacağına ya da bununla nasıl başa çıkacağına ilişkin kişisel görüşünü/inancını oluşturur (Tuckman, 1991). Burney (2008) ise öz-yeterlik inancını; insanların ne düşündüğünün, nasıl hissettiğinin, nasıl seçim yaptığının ve kendilerini nasıl

motive ettiğinin temeli şeklinde değerlendirmektedir. Bandura (1997)'ya göre, güçlü öz-yeterlik inançlarına sahip olan insanlar, yeni karşılaştıkları ve mücadele etmek durumunda oldukları yaşantılardan kaçmazlar ve eylemlerini başarılı bir şekilde tamamlamak için oldukça kararlıdırlar. Zayıf öz-yeterlik inançlarına sahip insanlarda ise belli görevleri yerine getirme aşamasında güçlü öz-yeterlik inancına sahip olan insanlara nazaran gerginlik, stres ve er geç hoşnutsuzluk duyguları ve yaşantıları ortaya çıkmaktadır. Öz-yeterlik inançları çoğunlukla özel alanlara ilişkin olarak ortaya çıkmakta olup bu özel alanların en önemlilerinden birisi de öğretmen öz-yeterliğidir (Çapri ve Çelikkaleli, 2008). Tschanen-Moran ve Woolfolk-Hoy (2001) öğretmen öz yeterlik inancını, “bir öğretmenin öğrencilerinin arzu edilen öğrenme sonuçlarını oluşturma kapasitesine veya yeteneğine ilişkin inancı”; Guskey ve Passaro (1994) ise “öğretmenlerin, öğrencilerine etkili bir eğitim-öğretim verme konusundaki kendilerine güven duymalarına ilişkin inançları” olarak tanımlanmaktadır. Daha açık bir ifade ile öğretme yeteneğine sahip olduğuna inanan öğretmenlerin güçlü bir öz-yeterlik inancına, öğretme konusunda kendisinden şüphe duyan öğretmenlerin ise zayıf bir öz-yeterlik inancına sahip oldukları söylenebilir (Brouwers ve Tomic, 2001). Öğretmenlerin veya öğretmen adaylarının öğretim sürecine yönelik sahip oldukları öz-yeterlik inançlarının; öğrencilerinin öğrenme motivasyonlarını ve başarılarını artırmada, öğretmenlerin sınıf yönetimiyle ilgili sorunları çözebilmelerini, etkili planlama, uygulama ve değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirmelerini etkileyen önemli faktörlerden biri olduğu belirtilmektedir (Özdemir, 2008).

Inceoğlu (1993) yaşamda her şeyin, davranışların gerisindeki yönlendirici güçler olduğu bilinen tutumlara bağlı olduğunu ileri sürmektedir. Bilimsel olarak incelenmesi 19.yy'da başlayan tutum, Latince olan kökeninde ‘harekete hazır’ anlamına gelmektedir (Arkonaç, 2001). Papanastasiou (2002) tutumu, “bir bireyin nesnelere, insanlara, yerlere, olaylara ve fikirlere karşı lehte ya da aleyhte gerçekleşen duygusal eğilimi” olarak tanımlarken Anderson (1988) ise “özel bir nesneyle karşılaşıldığında, uygun olan ve olmayan tarzda tepki vermek için bireyin eğilimli olmasını ya da hazırlanmasını sağlayan, orta düzeyde yoğunluğu olan bir heyecan” olarak tanımlamaktadır. Bir diğer tanıma göre ise tutum, “psikolojik bir sürecin herhangi bir değer yargısıyla damgalanmış bir nesne veya duruma ilişkin olarak bireyin olumlu mu yoksa olumsuz mu duygusal tepki göstereceğini belirleyen oldukça sürekliliği olan bir hazır olma durumudur” (Sherif ve Sherif, 1996). Tutumlarla ilgili yapılan bütün tanımlarda ortak nokta, tutumun bireyin çevresindeki toplumsal olgulara karşı gösterdiği bir ön eğilim olduğu yönündedir (İnceoğlu, 1993). Tutumun nesnesi bir madde, bir durum, bir grup olabileceği gibi bir meslek de olabilir. Bireyin belirli bir mesleğe ve mesleğin

içerdiği etkinliklere yönelik tutumlarını bilmek, o meslekteki başarıyı ve doyumunu yordamaya katkı sağlayacaktır (Erkuş ve diğ., 2000). Öğretmenlik mesleğini uygulayacak olan bireylerin bu mesleğin gerekliliklerini daha etkili biçimde yerine getirebilmelerinin koşullarından biri de mesleğe yönelik tutumlarının olumlu olmasıdır (Semerci ve Semerci, 2004). Öğretmen adayları mesleklerine yönelik olumlu tutumlara sahip olarak yetiştirilebilirlerse, öğretmen olduklarında; öğretmenin görev, sorumluluk ve rollerini daha iyi bir şekilde üstlenebilirler (Çeliköz ve Çetin, 2004). Diğer taraftan gerek öğretmen yetiştirme programlarında gerekse öğretmenlerin çalışma koşullarında sürekli değişiklikler olduğundan öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik güncel araştırmaların yapılması da önem taşımaktadır (Üstüner, 2006).

Yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlara ilişkin verilen bilgiler doğrultusunda, öğretmen yetiştiren programların verimliliği ve etkililiğinin, programdan mezun olan aday öğretmenlerin mesleğe yönelik tutumlarının olumlu olması ve öz-yeterlik algılarının da yüksek olması ile değerlendirileceği söylenebilir (Çakır ve diğ., 2006). Ayrıca öğretmen adaylarının kendilerini alanlarında daha yeterli algılamaları ve öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlara sahip olmaları, onların gelecekte mesleklerini nasıl algıladıklarının bir yansıması olarak da kabul edilebilir (Şahin ve diğ., 2009). Literatürde öğretmen adaylarının yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını birlikte konu edinen birçok araştırmanın (Demirtaş ve diğ., 2011; Gürbüz Türk ve Şad, 2009; Oğuz ve Topkaya, 2008; Çakır, 2005; Çakır ve diğ., 2006; Çapri ve Çelikkaleli, 2008) olduğu; beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyerek diğer öğretmen adayları ile karşılaştırılmasına dayalı araştırmaların ise oldukça sınırlı olduğu görülmektedir. Bazı araştırmalarda beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterlik algılarının (Mirzeoğlu ve diğ., 2007; Varol, 2007; Öksüzöğlü, 2009), bazılarında da öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının (Abbasoğlu, 2011; Kaya, 2004; Pehlivan, 2010; Saracaloğlu, 1992; Yalız, 2010) araştırma konusu yapıldığı gözlenmiştir. Diğer taraftan, genellikle tek bir bölümde öğrenim gören öğretmen adayları üzerinde yürütülen çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılması ve farklı öğretmenlik alanlarının farklı özellikler gerektirebileceği düşüncesi bu çalışmanın ana hareket noktasını oluşturmaktadır. Bu nedenle araştırmadan elde edilen sonuçların, beden eğitimi öğretmeni yetiştiren kurumların hedeflerine ne düzeyde ulaştığının daha net bir şekilde değerlendirilmesi ve sonuçların genellenebilirliği noktasında alana katkı sağlayabileceği düşünülmüştür. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı; beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü ve diğer

bölümlerde öğrenim gören dördüncü sınıf öğrencilerinin yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirleyerek bu algılar ve tutumların; öğrencilerin kişisel bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını karşılaştırarak ortaya koymaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır: Öğretmen adaylarının;

1. Öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ve tutumları ne düzeydedir?
2. Öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ile bölüm değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile bölüm değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile cinsiyet değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
6. Öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ile algılanan akademik başarı durumu değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
7. Öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile algılanan akademik başarı durumu değişkeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık var mıdır?
8. Öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik algıları ile tutumları arasında bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmada, betimsel araştırma modeli içerisinde en yaygın olarak kullanılan (Thomas ve Nelson, 1996); geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu veya olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların kendi koşulları içinde ve olduğu gibi betimlenmeye çalışıldığı tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır (Karakaya, 2009; Karasar, 2005).

Araştırma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2010-2011 Eğitim-Öğretim Yılı bahar yarıyılında, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören 240'ı kadın ve 171'i erkek olmak üzere toplam 411 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Bu öğretmen adaylarının, 48'i Beden Eğitimi ve

Spor, 42'si Bilgisayar, 40'ı Fen Bilgisi, 40'ı Okul Öncesi, 39'u Türkçe, 42'si Matematik, 40'ı Müzik, 42'si Sınıf, 40'ı Resim-İş ve 38'i Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programı öğrencisidir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada “Kişisel Bilgi Formu”, “Aday Öğretmenin Kendine İlişkin Yeterlik Algısı Ölçeği” ve “Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından geliştirilen ‘Kişisel Bilgi Formu’; araştırmaya konu olan beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde ve diğer öğretmenlik bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmada inceleme konusu olan bölüm, cinsiyet ve algılanan akademik başarı durumu (akademik başarı durumunun, öğrencinin kendisi tarafından değerlendirilmesi) bağımsız değişkenleriyle ilgili sorulardan oluşmaktadır.

Aday Öğretmenin Kendine İlişkin Yeterlik Algısı Ölçeği: Çakır ve diğ. (2000) tarafından aday öğretmenlerin kendilerine ilişkin mesleki yeterlik inançlarını ölçmek amacıyla geliştirilen ‘Aday Öğretmenin Kendine İlişkin Yeterlik Algısı Ölçeği’ 30 maddeden (Örnek: “Öğrenmeyi kolaylaştıracak yöntem ve teknikleri kullanabilirim.”, “Öğrencilerin eleştirileri yönünde eksikliklerimi gidermek için çaba gösterebilirim.”) oluşmaktadır. Aday öğretmen, bu ölçekteki her bir ifadeye (1) ‘bana hiç uygun değil’ ile (5) ‘bana tamamen uygun’ arasında 5 kategoride tepki vermektedir. Yapılan madde-toplam test korelasyonlarının tümünün seçici olduğu saptanmış ve temel bileşenler faktör analizi sonucunda özdeğeri 1’den büyük 6 faktör bulunmasına rağmen, ölçeğin tek faktörde toplanma eğiliminde olduğu gözlenmiştir. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.80 olarak rapor edilmiştir. Bu araştırmada toplanan veriler üzerinde hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise 0.95’tir.

Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği: Erkuş ve diğ. (2000) tarafından öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları değerlendirmeye yönelik geliştirilen ‘Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği’ 22 maddeden (Örnek: “Benim için en uygun mesleğin öğretmenlik olduğunu düşünüyorum.”, “Bence öğretmenlik sıkıcı bir meslektir.”) oluşmaktadır. Ölçek maddeleri (5) ‘tamamen uygun’ ve (1) ‘hiç uygun değil’ biçiminde puanlanmaktadır. Ölçekte yer alan 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 17, 19 ve 22. maddeler ters olarak puanlanmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı 0.99 olarak hesaplanmıştır. Bu araştırmada toplanan veriler üzerinde hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise 0.94’tür.

İşlem

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulaması, gerekli izinler alındıktan sonra, öğrencilerin ders öncesindeki serbest zaman dilimleri içerisinde gerçekleştirilmiştir. Yönergede, araştırmanın amacı ile ilgili gerekli açıklamalar yapılarak veri toplama aracının doldurulması hakkında detaylı bilgilere yer verilmiştir. Veri toplama aracı, öğrenciler tarafından gönüllü olarak doldurulmuştur. Araştırmacı tarafından toplanan 413 form, kontrol edilerek eksik veya yanlış doldurulanlar araştırma dışında tutulmuştur. Daha sonra üniversite öğrencilerine uygulanan ölçeklerin geçerli ve kabul edilebilir nitelikte olan 411'i, değerlendirilmek üzere kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde istatistikî yöntem olarak; frekans, yüzde dağılımları, aritmetik ortalama, standart sapma; parametrik testlerden t, parametrik olmayan testlerden Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis-H testleri kullanılmıştır. Verilerin parametrik testlerin ön şartlarını sağlayıp sağlamadığı Levene (varyansların eşitliği), Shapiro-Wilks ve Kolmogorov-Smirnov (verilerin normal dağılım durumu) testleri ile incelenmiştir (Büyüköztürk, 2008). Ayrıca öğretmen adaylarının yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin düzeyini belirlemek amacıyla da korelasyon istatistikleri yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya konu olan öğretmen adaylarının, yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğu; yeterlik algısı ve tutum puanları ile bölüm, cinsiyet ve algılanan akademik başarı durumu değişkenleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1. Yeterlik algısı ölçeği ve tutum ölçeği puanlarının bölümlere göre dağılımı

Bölüm		N	\bar{x}	ss	Min.	Maks.
Beden Eğitimi ve Spor	Yeterlik Algısı	48	122,23	14,11	72	150
	Tutum	48	91,45	13,37	62	110
Bilgisayar	Yeterlik Algısı	42	117,52	12,86	77	147
	Tutum	42	85,77	10,41	61	109
Fen Bilgisi	Yeterlik Algısı	40	113,58	10,47	85	133
	Tutum	40	84,00	11,22	49	104
Matematik	Yeterlik Algısı	42	116,62	8,83	103	148
	Tutum	42	87,25	15,94	37	107
Müzik	Yeterlik Algısı	40	121,28	18,05	46	150
	Tutum	40	89,00	13,70	61	109
Okul Öncesi	Yeterlik Algısı	40	123,20	12,78	100	149

	Tutum	40	89.68	15.38	46	109
<i>Resim</i>	Yeterlik Algısı	40	118.38	15.71	77	143
	Tutum	40	90.94	12.74	69	109
<i>Sınıf</i>	Yeterlik Algısı	42	121.75	12.10	90	150
	Tutum	42	83.61	14.00	46	108
<i>Sosyal Bilgiler</i>	Yeterlik Algısı	38	116.63	14.32	62	149
	Tutum	38	91.90	16.79	32	109
<i>Türkçe</i>	Yeterlik Algısı	39	125.72	16.98	77	150
	Tutum	39	86.92	15.88	51	107
Toplam	Yeterlik Algısı	411	119.72	14.13	46	150
	Tutum	411	88.07	14.18	32	110

Yukarıdaki tabloya göre; beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterlik algısı ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=122.23$, tutum ölçeğinden aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=91.45$ 'tir. Bu değerler araştırmaya katılan tüm adaylar dikkate alındığında ise $\bar{x}=119.72$ ve $\bar{x}=88.07$ olarak hesaplanmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının en yüksek yeterlik algısına ($\bar{x}=125.72$) sahip oldukları gözlenirken öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar açısından da Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının en yüksek ortalamaya ($\bar{x}=91.94$) sahip oldukları tespit edilmiştir. Öz-yeterlik algısı ve tutum puanlarına göre bölümler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonuçları, bölümler arasında her iki bağımlı değişken için de anlamlı farklılık olduğunu göstermektedir ($\chi^2_{\text{yeterlik}}=31.621$, $\chi^2_{\text{tutum}}=24.335$; $p<0.01$). Aşağıdaki tabloda, beden eğitimi öğretmen adayları ile diğer öğretmen adaylarının yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılmasına dayalı sonuçlar sunulmuştur.

Tablo 2. Bölüme göre t-testi sonuçları

<i>Ölçek</i>	<i>Bölüm</i>	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
<i>Yeterlik Algısı</i>	Bed.Eğt.	48	122.23	14.11	1.308	0.192
	Diğer	363	119.39	14.12		
<i>Tutum</i>	Bed.Eğt.	48	91.45	13.37	1.763	0.079
	Diğer	363	87.62	14.24		

Tablo 2 incelendiğinde; beden eğitimi öğretmen adayları ile diğer öğretmen adayları arasında hem yeterlik algısı ve hem de öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar açısından anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($t_{\text{yeterlik}}=1.308$, $t_{\text{tutum}}=1.763$; $p>0.05$). Aşağıdaki tabloda, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yeterlik algısı ve tutum ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyete göre Mann Whitney-U ve t-Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 3. Cinsiyete göre Mann Whitney-U ve t-testi sonuçları

<i>Beden Eğitimi Öğretmen Adayları</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>Sıra \bar{x}</i>	<i>Sıra Top.</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
<i>Yeterlik Algısı Ölçeği</i>	Kadın	24	24,77	594,50	281.500	0.893
	Erkek	24	24,23	581.50		
<i>Tutum Ölçeği</i>	Kadın	24	26.88	645.00	231.000	0.240
	Erkek	24	22.13	531.00		
<i>Diğer Öğretmen Adayları</i>	<i>Cinsiyet</i>	<i>N</i>	<i>\bar{x}</i>	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
<i>Yeterlik Algısı Ölçeği</i>	Kadın	216	120,66	13,56	2.080	0.038*
	Erkek	147	117.53	14.76		
<i>Tutum Ölçeği</i>	Kadın	216	88.85	15.30	2.086	0.046*
	Erkek	147	85.81	12.35		

*p<0.05

Tablo 3'e göre; öğretmen adaylarının yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, beden eğitimi öğretmen adayları için cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken ($U_{\text{yeterlik}}=281.500$, $U_{\text{tutum}}=231.000$; $p>0.05$) diğer öğretmen adayları için anlamlı farklılıklar göstermektedir ($t_{\text{yeterlik}}=2.080$, $t_{\text{tutum}}=2.086$; $p<0.05$). Kadın öğretmen adaylarının yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum puan ortalamaları ($\bar{x}_{\text{yeterlik}}=120.66$, $\bar{x}_{\text{tutum}}=88.85$), erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksektir. Aşağıdaki tabloda, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yeterlik algısı ve tutum ölçeğinden aldıkları puanların algılanan akademik başarı durumuna göre Mann Whitney-U ve t-Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 4. Akademik başarı durumuna göre Mann Whitney-U ve t-testi sonuçları

<i>Beden Eğitimi Öğretmen Adayları</i>	<i>Başarı</i>	<i>N</i>	<i>Sıra \bar{x}</i>	<i>Sıra Top.</i>	<i>U</i>	<i>p</i>
<i>Yeterlik Algısı Ölçeği</i>	Orta	35	21,71	760,00	130.000	0.024*
	Yüksek	13	32.00	416.00		
<i>Tutum Ölçeği</i>	Orta	35	22.43	785.00	155.000	0.092
	Yüksek	13	30.08	391.00		
<i>Diğer Öğretmen Adayları</i>	<i>Başarı</i>	<i>N</i>	<i>\bar{x}</i>	<i>ss</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
<i>Yeterlik Algısı Ölçeği</i>	Orta	318	118,85	14,09	1.939	0.053
	Yüksek	45	123.20	13.93		
<i>Tutum Ölçeği</i>	Orta	318	87.94	14.26	1.139	0.256
	Yüksek	45	85.36	14.11		

*p<0.05

Tablo 4'e göre; öğretmen adaylarının yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları ile algılanan akademik başarı durumu değişkeni arasında sadece beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterlik algıları açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($U=130.000$; $p<0.05$). Akademik başarı durumunu 'Yüksek' olarak belirten beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterlik algısı puan ortalamaları (Sıra $\bar{x}=32.00$), akademik

başarı durumunu ‘Orta’ olarak belirten öğretmen adaylarına göre daha yüksektir. Aşağıdaki tabloda, öğretmen adaylarının yeterlik algısı ve tutum ölçeğinden aldıkları puanların korelasyon sonuçları sunulmuştur.

Tablo 5. Yeterlik algısı ölçeği ve tutum ölçeği korelasyon sonuçları

<i>Beden Eğitimi Öğretmen Adayları</i>	<i>Spearman Brown</i>	<i>p</i>
<i>Yeterlik Algısı Ölçeği</i>	0.430	0.001*
<i>Tutum Ölçeği</i>		
<i>Diğer Öğretmen Adayları</i>	<i>Pearson</i>	<i>p</i>
<i>Yeterlik Algısı Ölçeği</i>	0.439	0.000*
<i>Tutum Ölçeği</i>		

*p<0.01

“Yeterlik Algısı Ölçeği” puanları ile, “Tutum Ölçeği” puanları arasındaki korelasyon katsayısı hem beden eğitimi hem de diğer öğretmen adayları için anlamlı bulunmuştur ($r_{\text{Bed.Eğt.}}=0.430$ ve $r_{\text{Diğer}}=0.439$; $p<0.01$). Tablo 5 incelendiğinde; öğretmen adaylarının yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında, pozitif yönde ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Öğretmen adaylarının hem yeterlik algılarının hem de öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bölüm değişkenine göre farklılaşması, bazı araştırma sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Çakır ve diğ. (2006), Çapri ve Çelikkaleli (2008), Gürbüz Türk ve Şad (2009) ve Demirtaş ve diğ. (2011) yaptıkları araştırmalar sonucunda öğretmen adaylarının öz-yeterlik algılarının bölümlere göre farklılaştığını belirtirken; Oral (2004), Çakır ve diğ. (2006) ve Bulut (2009) da dördüncü sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri alanlara göre öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olduğunu rapor etmiştir. Diğer taraftan beden eğitimi öğretmeni adaylarının yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum puan ortalamaları, diğer öğretmen adaylarına nazaran daha yüksek olmakla birlikte bu fark, istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Öksüzoğlu (2009) da beden eğitimi öğretmen adaylarının, kabul edilebilir bir düzeyde kendilerini mesleki anlamda diğer öğretmen adaylarına kıyasla daha yeterli algıladıklarını belirtmektedir. Resim-İş ve Müzik Öğretmenliği gibi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü alan derslerinin uygulama temeline dayanıyor olması ve bu bölümlere yetenek sınavıyla öğrenci alınması

sebebiyle öğretmen adaylarının eğitimleri boyunca kendilerini değerlendirme şansına daha çok sahip olmaları bu yönde sonuçlar elde edilmesinde etkili olmuş olabilir.

Araştırmada elde edilen başka bir sonuca göre; beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterlik algıları, cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken diğer öğretmen adaylarının yeterlik algıları, kadın öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir şekilde değişmektedir. Mirzeoglu ve diğ. (2007) ve Yılmaz (2010), yaptıkları çalışmada erkek ve kadın öğretmen adaylarının yeterlik algılarının birbirlerine yakın olduğunu ortaya koymuştur. Erişen ve Çeliköz (2003) ve Saracaloğlu ve diğ. (2009) çalışmalarında, kadın öğretmen adaylarının erkek adaylara göre kendilerini daha yeterli gördükleri sonucuna ulaşırken Demirtaş ve diğ. (2011) ise erkek adayların lehine, kullanılan ölçeğin tümü ve bazı alt boyutları için farklılıklar tespit etmişlerdir.

Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken diğer öğretmen adayları için kadın öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılıklar göstermektedir. Kaya (2004), Tanel ve diğ. (2007), Kılıç ve Bektaş (2008), Hacıömeroğlu ve Şahin-Taşkın (2010), Özder ve diğ. (2010), Eş (2010), Abbasoğlu (2011) ve Demirtaş ve diğ. (2011)'nin araştırmaları, öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna işaret ederken Çakır et al. (2000), Çakır (2005), Baykara-Pehlivan (2008), Çapri ve Çelikkaleli (2008), Çiçek-Sağlam (2008), Akkaya (2009) ve Pehlivan (2010) araştırmalarında kadın öğretmen adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu tespit etmişlerdir. Şimşek (2005) ise çalışmasında erkek adayların tutumlarının daha olumlu olduğu sonucunu rapor etmiştir. Sonuçlardaki bu farklılıklar üzerinde; bölüm değişkeni ve kullanılan araştırma deseninin etkili olmuş olabileceği söylenebilir. Ayrıca beden eğitimi öğretmen adayları üzerinde yapılan çalışmalarda, cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılığın olmaması da beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünün kendine has özel bir yapıya sahip olmasından kaynaklanmış olabilir. Diğer taraftan ulaşılan bu farklı sonuçlar, cinsiyet değişkeni ile ilgili genellemelerden kaçınılması ve öğretmenlik alanlarının kendi içinde değerlendirilmesi gereğini de ortaya koymaktadır.

Diğer öğretmen adaylarının yeterlik algıları, algılanan akademik başarı durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermezken, beden eğitimi öğretmen adaylarının yeterlik algıları, akademik başarı durumunu 'yüksek' olarak belirten öğretmen adaylarının lehine anlamlı bir şekilde değişmektedir. Saracaloğlu ve diğ. (2009) de lisans not ortalamasına

göre öğretmen adaylarının yeterlik algılarının değişmediği sonucuna ulaşmıştır. Beden eğitimi öğretmen adayları, lisans eğitimi süresince aldıkları uygulamalı alan derslerinin yapısı gereği başarı seviyelerini, daha somut olarak gözleme şansına sahiptirler. Dolayısıyla bu durumun, öğretmen adayının yeterliğine dair inancını pozitif yönde etkilemiş olabileceği şeklinde değerlendirilebilir.

Araştırma bulguları; akademik başarı durumunun öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını göstermektedir. Saraç (2007)'in araştırması sonucunda da, ilköğretim ve orta öğretim matematik öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının akademik başarı algıları ile ilgili öğretmenliğe yönelik tutumları arasında pozitif yönde önemli bir ilişki olduğu görülmektedir. Hacıömeroğlu ve Şahin-Taşkın (2010) ve Özder ve diğ. (2010) ise çalışmalarında akademik başarı puanı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir ilişki olmadığını tespit etmişlerdir. Abbasoğlu (2011) ise akademik durumunu 'yüksek' olarak belirten beden eğitimi öğretmen adaylarının tutumlarının daha olumlu olduğunu rapor etmiştir. Bazı çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılmış olmasında; örneklemin yapısı, sınıf ve bölüm değişkeni, akademik başarı değerlendirme kriterleri, çalışmaların yapıldığı tarihteki öğretmen istihdam durumu gibi etkenlerin etkili olmuş olabileceği söylenebilir. Özellikle beden eğitimi öğretmenliği bölümüne girişin Özel Yetenek Sınavı esaslarına dayanıyor olması da bir diğer etken olarak düşünülebilir.

Tüm öğretmen adayları açısından, yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlar arasında anlamlı bir ilişkinin olması araştırmanın beklenen bir sonucudur. Benzer şekilde Çakır ve diğ. (2000), Çakır (2005) ve Demirtaş ve diğ. (2011) de yeterlik algısı ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutum arasındaki ilişkiyi anlamlı bulmuşlardır.

Beden eğitimi öğretmen adayları ile diğer öğretmen adaylarının yeterlik algısı düzeyleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını belirleyerek bu algılar ve tutumların; öğrencilerin kişisel bilgilerinden elde edilen bağımsız değişkenlere göre farklılaşp farklılaşmadığını karşılaştırarak ortaya koymak amacıyla yapılan bu araştırma sonucunda araştırma kapsamındaki öğretmen adaylarının yeterlik algısı ve tutum puanları ortalamasının genel olarak yüksek olduğu görülmekle birlikte öğretmen adaylarının yeterlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bölüm değişkenine göre değişmediği; beden eğitimi öğretmeni adaylarının yeterlik algılarının akademik başarı durumu değişkenine göre; diğer öğretmen adaylarının da öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının cinsiyet

değişkenine göre farklılaştığı; ayrıca hem beden eğitimi hem de diğer öğretmen adaylarının yeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasında pozitif yönde ve orta düzeyde bir korelasyon olduğu görülmüştür.

Araştırmada elde edilen sonuçlarla literatürdeki sonuçların bazı değişkenler açısından farklılık göstermesi ve özellikle son yıllarda beden eğitimi öğretmeni istihdamındaki sorunlar, bu konular üzerine güncel çalışmaların yapılması gereğini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan çalışma grubunun tek bir üniversitede ve son sınıfta öğrenim gören öğrencilerden oluşması araştırmanın sınırlılığı olarak değerlendirilebilir. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, daha geniş örneklem gruplarına ve öğretmen adaylarının tüm üniversite öğrenimleri boyunca izlendiği farklı araştırma deseninde çalışmalara ihtiyaç olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abbasoğlu, E. (2011). *Beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutum ve benlik saygılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Akkaya, N. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 35-42.
- Anderson, W.L. (1988). Attitudes and their measurement. J.P. Keeves (Ed.), *Educational research, methodology and measurement: An international handbook*. New York, NY: Pergamon Press.
- Arkoç, S.A. (2001). *Sosyal psikoloji* (2.Basım). İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1989). Human agency in social cognitive theory. *American Psychologist*, 44, 1175-1184.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York, NY: Freeman.
- Baykara-Pehlivan, K. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının sosyo-kültürel özellikleri ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 151-168.
- Brouwers, A., Tomic, W. (2001). The factorial validity of scores on the teacher interpersonal self-efficacy scale. *Educational and Psychological Measurement*, 61(3), 433-445.
- Bulut, İ. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi (Dicle ve Fırat Üniversitesi örneği). *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 13-24.

- Burney, W.H. (2008). Applications of social cognitive theory to gifted education. *Roeper Review*, 30, 130-139.
- Büyüköztürk, Ş. (2008). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı* (9.Basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Çakır, Ö. (2005). Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İngilizce Öğretmenliği Lisans Programı (İÖLP) ve eğitim fakülteleri İngilizce öğretmenliği lisans programı öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumları ve mesleki yeterlik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 27-42.
- Çakır, Ö., Erkuş, A., Kılıç, F. (2000). *Mersin üniversitesi 1999-2000 yılı öğretmenlik meslek bilgisi programının (ÖMBP) çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi*. Mersin Üniversitesi Araştırma Fonu Saymanlığı EF (ÖÇ) 2000-1 Nolu Araştırma Projesi.
- Çakır, Ö., Kan, A., Sünbül, Ö. (2006). Öğretmenlik meslek bilgisi ve tezsiz yüksek lisans programlarının tutum ve özyeterlik açısından değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 36-47.
- Çapri, B., Çelikkaleli, Ö. (2008). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe İlişkin Tutum ve Mesleki Yeterlik İnançlarının Cinsiyet, Program ve Fakültelerine Göre İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(15), 33-53.
- Çeliköz, N., Çetin, F. (2004). Anadolu Öğretmen Lisesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarını etkileyen etmenler. *Milli Eğitim*, 162.
- Çiçek-Sağlam, A. (2008). Müzik öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 59-69.
- Darst, P.W., Pangrazi, R.P. (2009). *Dynamic physical education for secondary school students* (6th ed.). San Francisco, CA: Pearson Education.
- Demirtaş, H., Cömert, M., Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının özyeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Deryakulu, D. (2004). *Eğitimde bireysel farklılıklar* (2.Basım). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Erişen, Y., Çeliköz, N. (2003). Öğretmen adaylarının genel öğretmenlik davranışları açısından kendilerine yönelik yeterlik algıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(4), 427-439.
- Erkuş, A., Sanlı, N., Bağlı, M.T., Güven, K. (2000). Öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 25(116), 27-33.
- Eş, Ü. (2010). *Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının ve öğretmenlik mesleğini tercih etme nedenlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Guskey, T., Passaro, P. (1994). Teacher efficacy: A study of construct dimensions. *American Educational Research Journal*, 31, 627-643.
- Gürbüz Türk, O., Şad, S.N. (2009). Student teachers' beliefs about teaching and their sense of

self-efficacy□: A descriptive and comparative analysis. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 10(3), 201-226.

- Hacıoğlu, F., Alkan, C. (1997). *Öğretmenlik uygulamaları-Öğretim teknolojisi*. Ankara: Alkım Yayınevi.
- Hacıömeroğlu, G., Şahin-Taşkın, Ç. (2010). Fen bilgisi öğretmenliği ve ortaöğretim fen ve matematik alanları (OFMA) eğitimi bölümü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 77-90.
- İnceoğlu, M. (1993). *Tutum algı iletişim*. Ankara: V Yayınları.
- Karakaya, İ. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. Tanrıoğen (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi* (14.Basım). Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım.
- Kaya, K. (2004). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıç, D., Bektaş, F. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 15-25.
- Mirzeoglu, D., Aktaş, I., Boşnak, M. (2007). Beden eğitimi öğretmeni, öğretmen adayı ve beden eğitimi ve spor yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarının mesleki yeterlik duygusunun karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 18(3), 109-125.
- Oğuz, A., Topkaya, N. (2008). Ortaöğretim alan öğretmenliği öğrencilerinin öğretmen özyeterlik inançları ve öğretmenliğe ilişkin tutumları. *Akademik Bakış*, 14, 23-36.
- Oral, B. (2004). Eğitim fakültesi öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 15, 88-98.
- Öksüzöğlü, P. (2009). *Beden eğitimi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin yeterlik alguları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin.
- Özdemir, S.M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz- yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54, 277-306.
- Özder, H., Konedralı, G., Perkan-Zeki, C. (2010). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(2), 253-275.
- Papanastasiou, C. (2002). School, teaching and family influence on student attitudes toward science: Based on TIMSS data for Cyprus. *Studies in Educational Evaluation*, 28, 71-86.

- Pehlivan, Z. (2010). Beden eğitimi öğretmen adaylarının fiziksel benlik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının analizi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 126-141.
- Saracaloğlu, A.S. (1992). Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleğe yönelik tutumları. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 3(1), 10-26.
- Saracaloğlu, A.S., Kumral, O., Kanmaz, A. (2009). Ortaöğretim sosyal alanlar tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikleri, kaygıları ve akademik güdülenme düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 38-54.
- Saraç, N.E. (2007). *İlköğretim ve ortaöğretim matematik bölümü öğretmen adaylarının çoklu zeka alanlarının belirlenmesi ve matematik ile öğretmenlik mesleğine karşı tutumlarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Balıkesir.
- Semerci, N., Semerci, Ç. (2004). Türkiye’de öğretmenlik tutumları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(1), 137-146.
- Sherif, M., Sherif, C.W. (1996). *Sosyal psikolojiye giriş II*. (Çev: M. Atakay, A. Yılmaz). İstanbul: Sosyal Yayınlar.
- Sünbül, A.M. (2001). Bir meslek olarak öğretmenlik. Ö. Demirel, Z. Kaya (Ed.), *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Şahin, F.S., Zade, B.M., Direk, H. (2009). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve yaşam doyumu düzeyleri. *XVIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*. İzmir.
- Şimşek, H. (2005). Ortaöğretim alan öğretmenliği tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1).
- Tamer, K., Pular, A. (2001). *Beden eğitimi ve sporda öğretim yöntemleri*. Ankara: Kozan Ofset Yayıncılık.
- Tanel, R., Kaya-Şengören, S., Tanel, Z. (2007). Fizik öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 1-9.
- Thomas, J.R., Nelson, J.K. (1996). *Research methods in physical activity* (3rd ed.). Champaign, IL: Human Kinetics.
- Tschanen-Moran, M., Woolfolk-Hoy, A. (2001). Teacher efficacy: Capturing an elusive construct. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 783-805.
- Tuckman, B.W. (1991). *Educational psychology: From theory to application*. Orlando, FL: Harcourt Brace Jovanovich.
- Ünal, S., Ada, S. (2001). *Öğretmenlik mesleğine giriş* (2.Basım). İstanbul: Marmara Üniversitesi Yayınları.

- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 45, 109-127.
- Varol, B. (2007). *Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin öz-yeterlikleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Vural, B. (2004). *Yetkin-ideal vizyoner öğretmen*. İstanbul: Hayat Yayınları.
- Yalız, D. (2010). Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının karşılaştırılması. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 7-14.
- Yılmaz, İ. (2010). *Türkçe öğretmen adaylarının özel alan ve öz-yeterlik algıları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Yazar Notu

Bu çalışma, Yrd.Doç.Dr. Erman ÖNCÜ danışmanlığında, Mehmet SANDIKÇI tarafından yapılan “Beden Eğitimi Öğretmen Adayları ile Diğer Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum ve Öz-Yeterlik Algıları (Kabul Tarihi: 23.06.2011-Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü)” adlı yüksek lisans tez çalışmasının bir bölümünden özetlenerek hazırlanmıştır.